

JOSUÉ

(Yuchué)

Yuchuéxũ naxuneta ga Tupana nax
nũxĩ Iraéutanũxũgũmaxã
inacuáxũcax

1 ¹Rũ guma Tupanaarũ duũ ga Moiché yuxguwena, rü nüma ga Cori ya Tupana rü Moichéarü ngũxẽeruxũ ga Yuchué ga Núu nanemaxã nidexa, rü nhanagürü nüxũ: ²—Rũ nhuxmax nax marü nayuxũ ya yimá chorü duũ ya Moiché, rü cuma tá nixĩ i guxũma i ngẽma Iraéutanũxũgũmaxã quixüexũ nawa i ngẽma natü i Yurdáu, nax nagu pichocuxũcax i ngẽma naane i pexna chaxãxũ. ³Rũ yema marü Moichémaxã nüxũ chixuxürüxũ, rü chama rü tá pexna chanaxã i guxũma i ngẽma naane i marü nawa pengaguxũ. ⁴Rũ ngẽma naane i tá pexna chaxãxũ, rü ngẽma chianexũ i súwaama ngẽxmaxũwa inaxügü rü nhuxmata Líbanuarü ma xpúnewa nangu i nórchiwaama. Rũ ngẽma naane rü taxtü i Eufrátewa inaxügü i léstewaama rü Etéutanũxũgũchixũanemaxã tá nangau nhuxmata Már i Mediterániuwa nangu i oéstewaama. ⁵Rũ guxũma i ngunexũgü i

nagu cumaxũxũgu rü taxuxũtãma cuxũ narüporamae. Rũ chama rü tá cuxũtawã changexma, yema Moichéxũtawã chayexmaxürüxũ. Rũ tagutãma ngextã cuxũ chatax, rü tagutãma cuxũ chaxo. ⁶¡Rũ cugü írüpõra rü tauxũ i cugü cutãeguxũ! Erü cuma tá nixĩ i nüxna cuyaxãchigüxũ i norü naane i nhaa duũxũgü, yerü yema nixĩ ga perü oxigũmaxã nüxũ chixuxũ. ⁷Rũ wüxixicatama nixĩ i cumaxã nüxũ chixuxũ, rü ngẽma nixĩ nax tama cumuũxũ rü wüxiguxicatama curüxĩnũxũ rü aixcuma cunaxũxũ i ngẽma cumaxã nüxũ chixuxũ. Rũ chanaxwãxã i cuyanguxẽxã i guxũma i ngẽma mugü ga chorü duũ ga Moiché cuxna ãxũ. ¡Rũ êcü mea yanguxẽxã nax mea cuxũ ñanguxuchixũcax i guxũ i taxacü icuxũxũwa! ⁸¡Rũ guxũgutãma duũxũgũna namaxã nacuxãxãchi i ngẽma nüxũ chixuxũ i chorü mugüpanewa! Rũ name nixĩ i cuma rü chütacü rü ngunecü rü nagu curüxĩnü i ngẽma chorü ore nax ngẽmaãcü mea cunaxũxũcax i ngẽma cumaxã nüxũ chixuxũ, rü mea cuxũ ñanguxuchixũcax i guxũma i taxacü i cuxũxũ. ⁹Rũ chama

nixĩ i cuxũ chamuxũ nax cugũ cuporaxẽxũcax rü wüxigutama curüxĩnũxũcax. Rũ tama name icumuũxũ rü icuyarũmaãchi, erũ chama ya curũ Cori ya Tupana rü tá chacuxũtagu i ngextá cuma ícuxũxũwa —nhanagürü ga Tupana. Rũ nüma ga Yuchué rü nügü namexẽxẽ nax nayauxãxũcax ga yema naane. ¹⁰Rũ yexguma ga nüma ga Yuchué rü nanamu ga yema Iraéutanũxũgüaru ãẽxgacügü, rü nhanagürü nüxũ: ¹¹—¡Guxũma i nhaa duũxũgütanügu pexĩãgütanü, rü namaxã nüxũ pexu rü nanutaqexegüã i õna! Erũ tá tamaepũx i ngunexũwa nanguxgu rü tá tichoũ i natü i Yurdáüwa nax tórxũxũ yixĩxũcax i ngẽma naane i tóru Cori ya Tupana tá tũxna ãxũ —nhanagürü ga Yuchué. ....

Yuchué rü Yericówa nanamugü ga ngugütaeruügu

2 ¹Rũ yexguma nachica ga Chitüüwa nayexmagügu, rü yéma bexma inanamuãchitanü ga taxre ga ngugütaeruxũ, rü nhanagürü nüxũ: —¡Ëcü peyangugügu i ngẽma naane i natü i Yurdáüaru tocutüwa ngẽxmaxũ rü nhuxmata yima ñane ya Yericówa pengugü! —nhanagürü. Rũ nüma ga yema taxre rü yéma naxĩ rü wüxi ga ngexũ ga ngeãxẽxũ ga Raábigu ãégaxũpatawa nangugü ga Yericówa. Rũ ngĩma rü ngĩpatagu inapegüxẽxẽ ga yema chütaxũ. ²Notürü nayexmaama ga wüxi ga duũxũ ga Yericóaru ãẽxgacümaxã nüxũ ixuxũ, rü nhanagürü nüxũ: —Nhuxre i Iraéutanũxũgü nua nangugü i ngewaxaru chütaxũgu nax

yangugüguãxũcax i nhaa naane —nhanagürü. ³Rũ yemacax ga guma ãẽxgacü rü yema nge ga Raábixũtawa namuga rü nhanagürü: —¡Ínamuxũ i ngẽma yatügü i cuxũtawa ngugũxũ erũ ngẽma rü ngugütaewa nua naxĩ! —nhanagürü. ⁴Notürü ga ngĩma rü inangãxũ rü ngĩgürügü: —Aixcuma nixĩ i taxre i yatü i chauxũtawa nangugũxũ, notürü tama nüxũ chacuax i ngextácüãx yixĩgũxũ. ⁵Rũ marü noxri nachütagu nawoegu, erũ ngẽma oragu nixĩ i nawãxtaxũ ya daa ñanearü poxeguxũaru ñãx, rü tama nüxũ chacuax i ngextá nax naxĩxũ. Notürü ngẽxgumachi nhuxmatama nawe pengëgügu rü chi nüxũ peyangaugü —ngĩgürügü. ⁶Notürü ga ngĩma rü dauxnagu inaxĩgüxẽxẽ ga yema taxre, rü yexma pagũxũ ga lífuchitüxũgu iyacuxgü. ⁷Rũ guma ñanearü ãẽxgacüaru churaragü rü yema taxre ga ngugütaeruücax nadaugü nagu ga yema nama ga natü ga Yurdáü ínuxtamaxũwa nadaxũ. Rũ yexguma yema churaragü íchoxũguwenatama, rü nanawãxtagü ga norü ñãx ga guma ñanearü poxeguxũ. ⁸Rũ naxũpa ga nax napeexũ ga yema ngugütaeruügu, rü ngĩma ga Raábi rü nawe dauxũ ixĩ, rü ngĩgürügü nüxũ: ⁹—Chama nüxũ chacuax ya Cori ya Tupana rü pexna nanaxã i nhaa naane, rü ngẽmacax i nüma rü toxna naxĩnũ nax pexũ tamüëxũchixũcax. Rũ nhuxmax rü guxũma i duũxũgü i nuxma pegũxũ rü poraãcü pexũ namuë. ¹⁰Rũ nüxũ tacuax ga yexguma Eyítuanewa ípenguxũgu, rü Tupana nixĩ ga yapayexẽxũ ga Már i Dauchiũxũ nax yéma pichoũxũcax. Rũ ngẽxgumarũxũ

ta nüxũ tacuax nax nhuxãcü penadaixũ ga Cheú rü Óyi ga Amurétanüxũgüartü ãëxgacügü ga natü ga Yurdáuarü tocutüwa yexmagüxũ. ¹¹Rü yexguma yemaxũ tacuaxgügu rü poraãcü tamuïe, rü taxúema tügü tixãüãxũ nax pemaxã tügü tadaixũcax. Erü yimá Cori ya perü Tupana rü guxãétüwa nangexma i dauxügüxũ i naanewa rü nhama i naanewa. ¹²Rü ngëmacax pexna chaca rü nhuxmatama chanaxwaxe i Tupanaégagu chamaxã nüxũ pexu rü mea tá namaxã pechopetü i chautanüxũgü, ngëxgumarüxũ i chama nax meama pexũ chayaxuxürüxũ. ¡Rü choxna penaxã i wüxi i cuaxruxũ nax ngëmawa nüxũ chacuáxũcax nax aixcumaxũ chamaxã pexuxũ! ¹³Rü chanaxwaxe i guxũma i túmaarü ngëmaxũgümaxã tüxũ pengechaũ ya chorü papá, rü chorü mamá, rü chaueneegü, rü chaueyaxgü. ¡Rü tauxũ i toxũ pedaixũ! —ngígürügü. ¹⁴Rü nümagü rü ngixũ nangãxũgagü rü nhanagürügü ngixũ: —Toma tátama pexũ ítapoxũ rü pexna tadau nax taxuxũma pexũ ípetüxũcax, ega cuma rü tama toxũ quixuxgu. Rü ngëxguma Cori ya Tupana toxna naxãxgu i nhaa naane rü aixcuma tá mea cuxna tadau —nhanagürügü. ¹⁵Rü ngïma ga Raábi rü wüxi ga í ga ñanearü poxeguxüwa yaxúxünegu ipe. Rü yema poxeguxüarü ñãxwa wüxi ga napanãxãgu ínachüxüe ga yema taxre ga ngugütaeruügü. ¹⁶Rü ngígürügü nüxũ: —¡Ëcü mãxpúneanewa pexĩ rü ngëxma peyarücuxgü nax tama pexũ inayauxgüxũcax i ngëma pexcax daugüxũ! ¡Rü tamaepüx i ngunexũ tá ngëxma picuxgü, rü nhuxmatáta

ñanecax nawoegu i ngëma pexcax daugüxũ! Rü ngëmawena rü marü name i ípixĩ —ngígürügü. ¹⁷Rü nümagü rü ngixũ nangãxũgagü rü nhanagürügü: —Toma rü tá tayanguxëxë i ngëma Tupanaégagu toxna naxcax cucaxaxũ. ¹⁸Notürü ngëxguma marü nhaa naanegu tachocuxgu, rü nhaa ñãx ga nawa toxũ curüchüxüexüwa tá cunatunütaxëxë i nhaa napanãxã i dáunütaxũ. Rü daa cupatagu tá tüxũ cungutaquexëxë ya cunatü rü cué rü cueneegü rü guxãma ya cunatütanüxũgü. ¹⁹Notürü ngëxguma chi ngexerüüxe cuchiüwa íxüxüxgux rü túmagagutátama nixĩ ega tayuxgux, rü marü taxütáma togagu nixĩ. Notürü ngëxgumachi ngexerüüxe cuchiüwa ngëxmaxexũ yamãxgügu, rü ngëxguma rü tá togagu nixĩ. ²⁰Notürü ngëxguma chi toxũ quixuxgux, rü taxucaxma tayanguxëxë i ngëma Tupanaégagu cumaxã nüxũ tixuxũ —nhanagürügü. ²¹Rü ngïma rü inangãxũga rü: —Marü name —ngígürügü. Rü yexguma ga ngïma rü nüxũ irümoxë, rü nümagü rü ngixna nawoegu. Rü yemawena rü yema ngírü ñãxwa iyanãx ga napanãxã ga dáunütaxũ. ²²Rü yema taxre ga ngugütaeruügü rü ínamãxpúneanexüwa naxĩ rü tamaepüx ga ngunexũ yexma narücuxgü. Rü yoxni ga churaragü rü guxüanegu naxcax nadaugü rü taxuguma nüxũ nayangaugü, rü düxwa Yericóarü ñanecax nawoegumare. ²³Rü yexguma ga nüma ga yema taxre ga ngugütaeruügü rü mãxpúneanewa narüchoũ rü natü ga Yurdáuarü tocutüwa naxĩ ga Yuchué íyexmaxüwa. Rü namaxã nüxũ nixugüe ga guxũma ga nüxũ ngupetügüxũ. ²⁴Rü nhanagürügü:

—Nüma ya Cori ya Tupana rü marü tûxna nanaxã i guxũma i ngẽma naane. Rû ngẽmacax i guxũma i ngẽma nachixũanecũax i duũxũgü rü poraãcü tûxũ namuũe —nhanagürügü.

**Iraéutanüxũgü rü natü ga
Yurdáüwa nichoũ**

3 ¹Rü moxũãcü paçmamaxũchi rü nüma ga Yuchué rü guxũma ga Iraéutanüxũgümaxã rü Chitfũwa inaxãchi nhuxmata natü ga Yurdáüwanacüwa nangugü. Rû naxũpa ga nax yachoũxũ rü yexmatama napegü. ²⁻³Rü yexguma tamaepũx ga ngunexũ ngupetüguwena rü yema Iraéutanüxũgüarü ãëxgacügü rü norü duũxũgütanü nixĩägüetanü rü namaxã nüxũ nixu rü nhanagürügü: —Ngëxguma nüxũ pedaxgu i chacherdótegü i Lewítanüxũ nax nua nachopetüxũ namaxã i ngẽma baú i Cori ya Tupanaarü mugüchixũ jrü ípechoxũ i ngextá ípengexmagüxũwa rü nawe perüxĩ! ⁴Rü ngẽmaãcü tá nüxũ pecuax nax ngextáama pexĩxũ yerü ga üpa rü taguma texé i petanüwa nagu tixü i ngẽma nama. ¡Notürü taxúetãma nüxna tangaicama i ngẽma baú! ¡Rü guxũgutãma wüxi i quirúmetru tá nixĩ i norü yáxũ i nawe nax pexĩxũtanüxũ! —nhanagürügü. ⁵Rü yexguma ga Yuchué rü yema Iraéutanüxũgüxũ nhanagürü: —¡Tupanapexewa pegü pimexëëgü! Erü moxũ rü nüma ya Cori ya Tupana rü tá pexũ nüxũ nadauxëxë i wüxi i mexũ i taxũ i norü poramaxã naxüxũ —nhanagürü. ⁶Rü yexguma ga nüma ga Yuchué rü yema chacherdótegüxũ nhanagürü: —¡Ëcü

wixpëxegu peyangetaxũ i ngẽma baú i Tupanaarü mugü nawa ngëxmaxũ rü topëxe namaxã pexĩ nawa i ngẽma natü i Yurdáü! —nhanagürü. Rû yexguma ga nüma ga chacherdótegü rü duũxũgüpëxegu nayangetaũgü ga yema baú. ⁷Rü yexguma ga Cori ya Tupana rü nhanagürü Yuchuéxũ:

—Nhuxmacürüwa tá cuxũ chataxëxë rü yexeraãcü tá cuxna cuax chaxã i napëxewa i nhaa Iraéutanüxũgü. Rû ngẽmaãcü tá nüxũ nadaugü nax chama rü aixcuma chacuxũtaguxũ yexgumarüxũ ga Moichéxütawa chayexmagurüxũ. ⁸Ëcü ngẽma chacherdótegüxũ namu nax yangetaũgüãxũcax i ngẽma baú i choriü mugü nawa ngëxmaxũ! Rû ngëxguma natü i Yurdáüwa nangugügu jrü nachixüwa nachoũ rü ngëxma yachigütanüãchi! —nhanagürü. ⁹Rü yexguma ga Yuchué rü yema Iraéutanüxũgüxũ nhanagürü: —¡Nua pexĩ rü iperüxĩnüe i ngẽma ore i Cori ya tórü Tupana nüxũ ixuxũ! ¹⁰Rü ngëmawa tá nixĩ i nüxũ pecuáxũ ya Tupana ya maxücü rü petanüwa nax nangexmaxũ. Rû nüma ya Cori rü tá ínanawoxũ i Canaãatanüxũgü, rü Etéutanüxũgü, rü Ewéutanüxũgü, rü Ferechéutanüxũgü, rü Yerguechéutanüxũgü, rü Amuréutanüxũgü rü Yebuchéutanüxũgü nawa i ngẽma naane nax pema nawa pingugüxũcax. ¹¹¡Rü nüxũ perüdaunü i ngẽma baú i Cori ya Tupana i guxũ i naanearü yora ixĩcüarü mugüchixũ nax nhuxãcü pepëxewa yaxüexũ i natü i Yurdáüwa! ¹²Rü ngẽmacax, Pa Duũxũgüx jrü nüxũ pexuneta i 12 i yatügü! Rû ngẽma 12 i

petücumüwachigü, rü tá nüxũ pexuneta i wüxi. ¹³Rü ngëxguma ngëma chacherdótegü i ngëma baú i Cori ya Tupanaarü mugüchixũ ingegüxũ rü natü i Yurdáuchiüwa nachixũgu, rü ngëxguma tá nixĩ i ngëma natü rü taxregu yayauxyeüchiüxũ, rü ngëma dexá i dauxquena ne yaxũ rü tá ínayachaxãchi, rü nhama yapoxyepëxexürüxũ tá nixĩ —nhanagürü. ¹⁴⁻¹⁶Rü nüma ga yema Iraéutanüxũgü rü inaxiãchi ga yema ínapegüxüwa ga natü ga Yurdáüwa nax yachoüxüçax. Rü nanetüarü buxgüarü tauemacü nixĩ ga yexguma, rü yema natü ga Yurdáü rü poracü narübai. Rü nümagü ga chacherdótegü rü duüxũgüpegegu naxĩ namaxã ga yema baú ga Tupanaarü mugü nawa yexmaxũ. Rü yema chacherdótegü ga baú ingetaüxüxũ rü yexguma yema natü ga Yurdáuchiüwa nachoügu, rü yema dexá ga dauxquena ne yaxũ rü ngürüiãchi ínayachaxãchi. Rü guma dauxquenaxüchi yexmane ga íane ga Adáü ga dauxütaechica ga Charetáüarü ngaicamána, rü ngürü nabainagü ga dexá ga yéma, nhama yapoxyepëxexürüxũ. Notürü yema íyachoüxüarü tawaama ga dexá rü niyax nhüxmata már ya Ngearü Maxüáxüwa nangu. Rü yemaacü ga yema natü ga Yurdáü rü taxregu niyaxye, rü yema Iraéutanüxũgü rü nichoü ga íane ga Yericóarü toxmaxtawa. ¹⁷Rü yemaacü ga guxüma ga yema duüxũgü rü paanexüwa nichoü nawa ga yema natü ga Yurdáü. Rü yexgumayane ga yema chacherdótegü ga yangegüxũ ga yema baú ga Cori ya

Tupanaarü mugüchixũ rü natüarü ngäxüchiteewa namaxã nayachaxãchitanü ga paanexüwa.

**Gumá 12 ga nutagü ga natü ga
Yurdáüarü ngäxütamawa
nadeäcüxchiga**

4 ¹Rü yexguma guxüma ga duüxũgü ichoügu ga natü ga Yurdáüwa, rü nüma ga Cori ya Tupana rü Yuchuëxũ nhanagürü: ²—Ngëma 12 i Iraéutanüxũgütücumüwa rü jëcü wüxütücumüwachigü rü nüxũ naxuneta ya wüxi ya yatü! ³Rü namaxã nüxũ ixu rü wüxichigü i ngëma yatü rü wüxipúta ya nuta yayauxchigüä i ngëma natüarü ngäxütamawa i ngëma chacherdótegü íchigüxüwa, rü nhama i chütaxügu ípeyapegüxüwa nax nanaäxüçax rü ngëxma yanupútaäxüçax! —nhanagürü. ⁴⁻⁵Rü yexguma ga nüma ga Yuchuë rü naxçax naca ga yema 12 ga yatü ga nüxũ naxunetaxü rü nhanagürü nüxũ: —jËcü, wüxichigü i pemax i 12 i pexü chaxunetaxe rü natü i Yurdáüarü ngäxütamawa pexĩ! jRü ngëma baú i Cori ya tóru Tupanaarü mugüchixüpepexewaama rü wüxichigü i pema rü penayaxu ya wüxi ya nuta nax naëpüx yixixüçax i ngëma 12 tücumügü i tatanüxũgü! jRü pegüätügu peyange! ⁶⁻⁷Rü yimá nutagü rü wüxi i cuaxruxũ tá nixĩ i petanüwa. Rü ngëxguma penegü pexna çaxgu, rü nhagügu: “¿Taxacüchiga nixĩ ya daa nutagü?” nhagügu, rü pema rü tá penangäxüga rü nhapegürügü tá: “Rü daa nutagüwa nixĩ i nüxna icuaxãchiexü ga yema ngupetüxü ga yexguma natü ga Yurdáüwa yangeetaxügu ga yema baú

ga Cori ya Tupanaarü mugüchixü, rü yema natüchixü rü taxregu niyauxye napexewa ga yema baú”, nhapegürügü tá —nhanagürü ga Yuchué. ⁸Rü nümagü ga yema 12 ga yatügü rü nanaxügü ga yema Yuchué namaxá nüxü ixuxü. Rü wüxichigü, rü wüxipúta niyauxchigü naégagu ga yema natücumü ga nawa naxüxü. Rü yemaacü nanayauxgü ga 12 ga nutagü ga Yurdáüchitamawa. Rü yema ínapegüxüwa nanana, rü yexma nayanu, yema Cori ya Tupana nüxü ixuxürüxü. ⁹Rü yexgumarüxü ta ga nüma ga Yuchué rü nai ga 12 ga nuta nanayaxu rü natüchitamagu nayanu ga yema chacherdótegü ga baú ingetaügüxü íchigüxügu. Rü yimá nutagü rü nhuxmarüta ngéma nangexmagü. ¹⁰Rü yema chacherdótegü ga baú ga Tupanaarü mugüchixü ingegüxü rü natü ga Yurdáüchitamagu narücho, rü yoxni ga nüma ga Iraéutanüxügü rü meama nayanguxêégü ga guxüma ga yema Yuchuéwa Tupana namaxá nüxü ixuxü. Rü guxüma mea naxügü yema Moiché Yuchuémaxá nüxü ixuxürüxü. Rü nhuxãêãcü nichoü ga duüxügü. ¹¹Rü yexguma guxüma ga duüxügü marü inguügu, rü nichoü ga yema chacherdótegü ga baú ga Tupanaarü mugüchixü ingegüxü. Rü duüxügüpegegu naxägü.

.....

¹⁸Rü yexguma marü yanguügu ga yema chacherdótegü ga Yurdáüwa nax yachoüxü rü paanexüwa nangugügu, rü yema dexá rü wenaxarü nanagoxüchixü rü noxrirüütama nanapá ga natü.

.....

**Tupana nüxü nixu nax nhuxácü
yapugüãxüçax ga Yericó**

6 ¹Rü taxucürüwama texé Yericóarü íanegu taxücu rüexna ítaxüxü, yerü ga norü poxeguxüarü íãxgü rü narüwãxtagü nax yemaacü taxuwama nachocuxüçax ga Iraéutanüxügü. ²Notürü nüma ga Cori ya Tupana rü Yuchuéxü nhanagürü: —Chama rü marü cuxna chanaxá ya Yericó i guxüma i norü ãëxgacümaxá rü norü churaragümaxá. ³Rü curü churaragü i Iraéutanüxügü rü 6 i ngunexü tá yima íanexü ínayachoegu. Rü wüxi i üeguãchi tá naxügü i wüxichigü i ngunexügu. ⁴Rü ngéma baú i chorü mugü nawa ngëxmaxüpegegu tá naxí i 7 i chacherdótegü i carnéruchatacuxremaxá icornétaáxü. Rü ngëxguma norü 7 i ngunexüwa nanguxgu, rü 7 expüxcüna tá yima íanexü ínayachoegu i curü churaragü, rü ngëxgumayane i ngéma chacherdótegü rü tá norü cornétagügu nicuegü. ⁵Rü ngëxguma nüxü pexíüegu nax poraãcü yacuegüãxü ya cornétagü rü tá tagaãcü aita pexüe. Rü ngëxguma i norü poxeguxü ya yima íane rü tá nangíãchi. Rü ngëxgumayane rü wüxichigü i pemax rü tá nagu pechocu ya yima íane —nhanagürü ga Tupana. ⁶Rü yexguma ga nüma ga Yuchué rü chacherdótegüçax naca rü nhanagürü nüxü: —¡Peyange i ngéma baú i Cori ya Tupanaarü mugüchixü! Rü 7 i pemax rü ngéma baüpegegu tá pexí namaxá ya cornéta i carnéruchatacuxrenaxçax ixígüne —nhanagürü. ⁷Rü yema duüxügüxü rü ta nhanagürü ga Yuchué:

—¡Ēcü nüxũ ípeyachoeгу ya daa ãane!
 Rũ pemax i churaragũ rũ tá baú i Cori
 ya Tupanaarũ mugũchixũpexegu tá pexĩ
 —nhanagũrũ. ⁸Rũ guxũma ga duũxũgũ
 rũ yema Yuchué namaxã nüxũ ixuxũãcü
 nanaxũgũ. Rũ yema 7 ga chacherdótegũ
 rũ norũ cornétagu yacuegũãcüma yema
 baú ga Cori ya Tupanaarũ
 mugũchixũpexegu naxĩ. Rũ yema baú rũ
 yema chacherdótegũwe namaxã
 nixĩxũtanũ. ⁹Rũ yema churaragũ rũ
 chacherdótegũpexegu naxĩ, rũ yema
 togũ ga churaragũ ga baúarũ daruxũ rũ
 wixweama naxãgũ. Rũ nũma ga
 chacherdótegũ rũ norũ cornétagu
 nicuegũecha rũ taguma inarũchianegũ.
¹⁰Notũrũ guxũma ga yema churaragũ,
 rũ Yuchué nüxna naxãga ga bexmamare
 inaxĩxũcãx nhũxmatãta nũma namuã
 nax guxũma wũxigu poraãcü aita
 naxũexũcãx.

**Iraéutanũxũgũ nanapugũ
 ga ãane ga Yericó**

¹¹Rũ yema nüxĩraxũ ga ngunexũgu rũ
 nũma ga Yuchué rũ nanamu ga
 chacherdótegũ rũ churaragũ nax
 wũxicana guma ãanexũ nax
 íyangeegutaũgũãxũ ga yema baú ga Cori
 ya Tupanaarũ mugũchixũ. Rũ yemawena
 ga yema duũxũgũ rũ nawoegu naxcãx ga
 yema ãnapegũxũwa. Rũ yexma nüxũ
 nanangupetũxẽxẽ ga chũtaxũ. ¹²Rũ
 moxũãcü ga nũma ga Yuchué rũ
 pařmamaxũchi ãnarũda, rũ nũma ga
 chacherdótegũ rũ nanayauxtaũgũ ga
 yema baú ga Cori ya Tupanaarũ
 mugũchixũ. ¹³Rũ yema 7 ga
 chacherdótegũ rũ baú ga Cori ya
 Tupanaarũ mugũchixũpexegu naxĩ rũ

nagu yacuegũãcüma ga guma norũ
 cornétagũ. Rũ yema churaragũ rũ
 wixpexegu naxĩ, rũ yema togũ rũ
 baúweama naxãgũ. Rũ ga cornétagũ rũ
 taguma inarũchianegũ. ¹⁴Rũ moxũãcü rũ
 wena guma ãanexũ ãnayachoeгу, rũ
 nhũxmachĩ yema ãnapegũxũcãx nawoegu.
 Rũ 6 ga ngunexũ nixĩ ga yemaacũ
 naxũgũãxũ. ¹⁵Rũ yexguma norũ 7 ga
 ngunexũwa nanguxgu, rũ ngunetũxũ
 ãnarũdagũ. Rũ guma ãanexũ
 ãnichoeguãchitanũcũxũ yema nüxĩra
 naxũgũãxgurũxũ, notũrũ yema
 ngunexũgu rũ 7 expũxcũna nüxũ
 ãnichoeguãchitanũcũxũ. ¹⁶Rũ yexguma ga
 yema chacherdótegũ rũ 7 expũxcũna
 norũ cornétagu yacuegũgu, rũ Yuchué rũ
 yema duũxũgũxũ namu rũ nhanagũrũ:
 —¡Aita pixũe! Rũ nũma ya Cori ya
 Tupana rũ marũ pexna nanaxã ya daa
 ãane. ¹⁷Rũ daa ãane, rũ guxũma i taxacũ i
 nawa ngẽxmaxũmaxã, rũ tá
 peyanaxoxẽxẽ, erũ ngẽmaãcü nixĩ i Cori
 ya Tupana i nüxũ yaxuxũ. Rũ ngẽma
 Raãbiicatãtama iyixĩ i taxũtãma ngĩxũ
 pimãxcũ namaxã i ngẽma duũxũgũ i
 ngĩchiũwa ngẽxmagũxũ. Erũ ngĩma iyixĩ
 ga iyacũxgũãxũ ga yema taxre ga yatũgũ
 ga ngugũtaewa yema imugũxũ. ¹⁸¡Rũ
 nhũxmax i pemax rũ pegũna pedaugũ
 nax tama penayaxuxũ i taxacũ i norũ
 ngẽmaxũ ya yima ãanewa ngẽxmaxũ!
 Erũ nũma ya Cori ya Tupana rũ namaxã
 nanaxuegu ya daa ãane nax
 peyanaxoxẽẽxũcãx rũ penadaiãcũxũcãx.
 Rũ ngẽxguma taxũtãma ngẽmaãcü
 penaxũxgux, rũ nũma ya Tupana rũ tá
 chixexũ tamaxã naxuegu rũ tá chixexũ
 taxcãx ãnanguxẽxẽ. ¹⁹Notũrũ ngẽma úiru
 rũ diẽrumũ rũ guxũma i ngẽmaxũgũ i

bróchenaxçax rü fêrunaxçax, rü Cori ya Tupanaçax tá nixí rü norü ngêmaxũgütanügu tá penanu —nhanagürü ga Yuchué. ²⁰Rü yexguma ga nüma ga yema duũxũgü rü aita naxüe rü ga cornétagü rü naxāgatanü. Rü yexguma guma cornétagagüxũ naxĩnüegu ga nüma ga Iraéutanüxũgü rü inanaxügie nax poraäcü aita naxüexũ. Rü yexguma ga guma ñanearü poxegüxũ rü napuxāchi. Rü yexguma ga nüma ga Iraéutanüxũgü rü yoxni tauxchaäcü yexma nachocu, rü noxrüxũ nayaxĩgüxêxê. ²¹Rü yemawena rü taramaxā tüxũ nadai ga yatixe, rü ngexe, rü ngextüxügüxe, rü yaxguāxgü, rü wocagü, rü carnérugü, rü búrugü. Rü noxtacüma guxũma nadai. ²²Rü nüma ga Yuchué rü yema taxre ga yatügü ga ngugütaewa ñxũxũ nhanagürü: —¡Ëcü ngĩpatawa pexĩ i ngêma nge i Raábi rü guxũma i ngĩtanüxũmaxā nua ngĩxũ pega, yema ngĩmaxā ipexunetaxũrüxü! —nhanagürü. ²³Rü nümagü rü ngĩchiũgu nachocu. Rü Raábixũ ñagaxüchigü tümamaxā ya ngĩnatü, rü ngié, rü ngĩeneegü, rü guxũma ga ngĩtanüxũmaxā. Rü wüxi ga nachica ga mexũ ga Iraéutanüxũgü ípegüxũarü düxétüwaama yexmaxũgu ngĩxũ nayamugü.

.....

²⁷Rü nüma ga Cori ya Tupana rü Yuchuéxũ narüngüxêxê, rü yemaçax guxũma ga yema naanewa nangu ga nachiga.

Acáuarü chixexũchiga

7 ¹Rü wüxi ga Yudátanüxũ ga Acáũgu äégaxü ga Cáarmi nane ga Chádítaxa rü Cháratataxaxa ixĩxũ, rü nanade ga nhuxre ga yemaxũgü ga Tupana

chüxuxũ. Rü yemaçax ga guxũma ga Iraéutanüxũgü rü naxüétüũgü ga Cori ya Tupanapexewa yerü ga Acáũ rü nanayaxu ga yema Tupana chüxuxũ. Rü yemaçax ga Cori ya Tupana rü Iraéutanüxũgümaxā nanu.

Acáuarü chixexũgagu rü Iraéutanüxũgüxũ narüporamaegü ga ñane ga Áixarü duũxũgü

²Rü nüma ga Yuchué rü Yericówa inanamuächitanü ga nhuxre ga yatügü nax ñane ga Áixwa yangugütaegüxũçax, rü ngoxi nüxũ natauxcha nax guma ñane rü tá nagu nachocüxũçax. Rü guma ñane rü ñane ga Betéuarü léstewaama nayexma ga chianexũ ga Betawéuarü ngaicamána. Rü nümagü rü yéma naxĩ rü nayangugütaegü. ³Rü yexguma nawoegugu, rü Yuchuéxũ nhanagürügü: —Tama tanaxwaxe i guxũ i churaragümaxā naxçax ítayachööchi ya yima ñane ya Áix, erü 2,000 rüexna 3,000 i churaragümaxā nixĩ i marü yangüxũ nax yapüxuxü ya yima ñane. ¡Rü taxütáma guxũ i churaragü ngéma cumugü! Erü tama namu i ngéma duũxũgü ya yima ñanena daugüxũ —nhanagürügü. ⁴Rü yemaacü 3,000 ga churaragü nixĩ ga Áixçax íyachööchixũ. Notürü nüma ga yema duũxũgü rü Iraéutanüxũgüxũ narüporamaegü rü nayabuxmüxêxê. ⁵Rü 36 ga Iraéutanüxũgüxũ nadai, rü guxema toxoguāx rü tümawe nangégü nhuxmata guma ñanechipenüwa nangugü, rü ñnatüächianexũgu tüxũ nayadai. Rü yemaçax ga Iraéutanüxũgü rü narümaxächitanü rü namuüe. ⁶Rü nüma ga Yuchué rü yema Iraéutanüxũgüarü

ãëxgacügü rü norü ngechaũmaxã
 nügüchirugu nagáugüe rü
 waixümütëxemaxã nügü nigügüeru. Rü
 nhuxmachi yema baú ga Tupanaarü
 mugüchixüþëxegu nanangücuchitanü
 nhuxmata nayáuane. ⁷Rü nüma ga
 Yuchué rü nhanagürü: —Pa Corix
 ¿tüxcüü cuyachoũxëxë ga nhaa duũxügü
 ga natü ga Yurdáúwa? ¿Ëxna
 Amuréutanüxügümëxëgu toxü
 cuyixëëxüçax nixí i nua toxü cugagüxü
 nax ngëmaäcü toxü nadaixüçax? Rü
 narümemaë chi nixí ga natü ga
 Yurdáuarü tocutü chitama tarüchoxü.
⁸Pa Corix. ¿Taxacü tá chaxüxü i
 nhuxmax? Erü nüma i Iraéutanüxügü rü
 marü norü uanüchaxwa nibuxmü. ⁹Rü
 nüma i Canaáatanüxügü rü guxüma i
 duũxügü i nhaa naanegu pegüxü rü tá
 nüxü nacuáchigagü i ngëma toxü
 ngupetüxü. Rü nüma rü tá wüxigu
 toxçax ínayachöõchi nax toxü
 nadaixüçax, rü taxüetáma ítayaxü i
 totanüwa. ¿Rü texé tá cuxü ticuaxüxü
 rü cuxü tataxëxë i ngëxguma?
 —nhanagürü ga Yuchué. ¹⁰Rü nüma ga
 Cori ya Tupana rü Yuchüxü nangãxüga
 rü nhanagürü: —¡Inachi! ¿Taxacü
 ngëma cuxü i nhaxtüanegu
 cunangücuchixü? ¹¹Rü nüma i
 Iraéutanüxügü rü chixexü naxügü. Erü
 nümagü rü tama nayanguxëxë i ngëma
 mugü ga namaxã nüxü chixuxü. Rü
 nanayauxgüama i ngëma ngëmaxügü i
 nüxna chachuxuxü. Rü meama nüxü
 nacuaxgüäcüma naxçax nangixgü i
 ngëma choxrü íxixü, rü norü
 ngëmaxügütanügu nayacuxgü. ¹²Rü
 ngëmacax i pemax i Iraéutanüxügü rü
 taxucürüwama nüxü perüporamaë i

perü uanügü. Rü naxchaxwa tá pibuxmü
 rü pegagutama nixí i namexü i
 noxtacüma peyuexü. Rü ngëxguma i
 pema i nhuxmax rü tama paxa
 ípenaguxgu i ngëma pexna chachuxuxü,
 rü marü taxütáma petanüwa
 changexma. ¹³Rü nhuxmax rü inachi,
 rü nangutaquexëxë i duũxügü! ¡Rü
 namaxã nüxü ixu nax moxüçax nügü
 yamexëëgüxü nax ngëmaäcü chapëxewa
 ínangugüxüçax! Erü chama i Cori ya
 perü Tupana rü nhacharügü: “Pemax,
 Pa Iraéutanüxügüx, rü marü penayaxu i
 ngëma ngëmaxügü i pexna chachuxuxü.
 Rü ngëxguma taxütáma ípenaguxgu rü
 tama pegüwa nüxü pexoxçgux i ngëma
 chixexü, rü taxucürüwatáma perü
 uanügüxü perüporamaë”, nhacharügü.
¹⁴Rü moxü paxmama rü
 petücumümaxächigü tá chapëxewa
 pengugü i guxãma i pema i
 Iraéutanüxügü. Rü chama i perü Tupana
 nax chixixü rü tá nüxü chaxuneta i
 ngëma natücumü i nawa naxüxü i
 ngëma yatü i chixexü üxü. Rü nhuxüchi
 ngëma natücumüwa rü tá
 nügütanüxüäcü chapëxewa nangugü. Rü
 chama rü tá nüxü chaxuneta i ngëma
 nügütanüxütücumü i nawa nangexmaxü
 i ngëma yatü. Rü ngëmawena rü tá
 ngëma nügütanüxütücumüwa rü tá
 nüxü chaxuneta ya yima ípata ya nawa
 nangexmane i ngëma chixexü üxü. Rü
 nhuxüchi yima ípatacüãxtanüwa rü tá
 nüxü chaxuneta i ngëma yatü i chixexü
 üxü. ¹⁵Rü yixema tümaxütägu nüxü
 iyangaugüxe i ngëma ngëmaxügü ga
 chachuxuxü, rü tá tüxü nigugü namaxã i
 tümaxacügü rü guxüma i tümaarü
 ngëmaxügü, erü tümagagu chixexü

naxçax ínangu i Iraéutanüxügü, eri
tama naga taxínü i chorü mu
—nhanagürü ga Tupana.

Acáüarü poxcuchiga

¹⁶Rü moxüãcü ga Yuchué rü
paxmaxüchi ínarüda rü duüxügüxü
namu nax natücumümaxächigü
Tupanapexewa nangugüxü. Rü nüma ga
Cori ya Tupana rü Yudátücumüxü
naxuneta. ¹⁷Rü yexguma ga Yuchué rü
Yudátücumümaxã nüxü nixu nax
nügütanüxütücumüãcü rü
Tupanapexewa nax naxixü. Rü Tupana
rü Cháratanüxüxü naxuneta. Rü yema
Cháratanüxüwa rü guma Chádipataxü
naxuneta. ¹⁸Rü yema yatüxügü ga
Chádipatacüãxgü rü Tupanapexewa
nangugü, rü Tupana nüxü naxuneta ga
Acáü ga Cármí nane ga Chádítaxa ga
Yudátanüxü íxícü. ¹⁹Rü yexguma ga
Yuchué rü Acáüxü nhanagürü: —Pa
Chaunex, rü name nixí i cunataxêxê rü
nüxü quicuaxüxü ya Cori ya tórü
Tupana. ¡Rü chamaxã nüxü i xü i taxacü
nax cuxüxü! ¡Rü taxü ícuycaxü!
—nhanagürü. ²⁰Rü Acáü nanangãxüga
rü nhanagürü: —Aixcuma nüxü chixu,
rü chixexü chaxü namaxã ya Cori ya
tórü Tupana. Rü nhaa nixí i ngëma
chaxüxü. ²¹Rü Yericówa nüxü chadau
ga wüxi ga mexechixü ga naxchiru ga
Babiróníaanecüãxgüarü ü rü 200
tachinü ga diëru, rü wüximenaxã ga
úiru ga ngãxü ga quíruarü yexera yaxü.
Rü choxü nangúcháü ga yema
yemaxügü, rü yemacax chaugüxü
chanade, rü chauchiümachiãgu
chanatãxgü. Rü ngëma diërutachinügü
rü aixpeguama chananu —nhanagürü.

²²Rü yexgumatama ga Yuchué rü
Acáüchiüwa nanamugü ga nhuxre ga
yatügü, rü yexma nüxü nayangaugü ga
yema yemaxügü ga yexma ícuxgüxü
namaxã ga yema diëru ga natiüguama
nuxü. ²³Rü nanade ga yema yemaxügü
rü Yuchuépexewa nanana napexewa ga
guxüma ga Iraéutanüxügü. Rü nümagü
ga Iraéutanüxügü rü Tupanapexegu
nayanu. ²⁴Rü yemawena rü Acüarü
ngatexüwa Acáüxü nagagü namaxã ga
yema diëru, rü yema naxchiru, rü yema
úirumenaxã, rü nanegümaxã, rü
naxacügümaxã, rü norü wocagümaxã,
rü norü búrugümaxã, rü norü
carnérugümaxã, rü napatamaxã, rü
guxüma ga taxacü nüxü yexmaxümaxã.
²⁵Rü Yuchué rü Acáüxü nhanagürü:
—¿Tüxcüü chixexü tatanüwa
ícunguxêxê? Rü nhüxmax ya Cori ya
Tupana rü ngëma chixexü tátama nixí i
cuxna nanguxêxêxü —nhanagürü. Rü
yema nhaxgu ga Yuchué, rü guxüma ga
Iraéutanüxügü rü nutamaxã Acáüxü rü
natanüxügüxü nadai. Rü nhüxüchi
natanüwa nanangíxichi. ²⁶Rü
yemawena rü nutagü naétüwa
nanawogü. Rü gumá nutagü rü
nhüxmax rü ta ngëxma naxãüxchita. Rü
ngëmacax i nhüxmax i ngëma nachica
rü Acüarü Ngatexügu naxáéga. Rü
yemaacü Iraéutanüxügümaxã
narüngüxmü ga Cori ya Tupana.

Íane ga Áixü nanapugü ga Iraéutanüxügü

8 ¹Rü nüma ga Cori ya Tupana rü
Yuchuexü nhanagürü:
—¡Taxucaxma cumüü rü icurümaxächí!
¡Rü inaxüãchi naxçax ya yima íane ya

Áix, namaxã i guxũma i curü churaragü!
 Erü chama rü tá pora cuxna chaxã nax
 yima ãane ya Áixarü ãëxgacüxũ rü norü
 duũxũgũxũ curüporamaexũçax. Rü yima
 norü ãane rü norü naane rü cuxrü tá
 nixĩ. ²Rü guma Yericómaxã rü norü
 ãëxgacümaxã cuxüxürüxũ tátama
 cunaxü namaxã ya yima ãane ya Áix rü
 norü ãëxgacü. Notürü i nhuxmagu rü
 marü name i pegüxũ penade i norü
 ngëmaxũgü rü naxünagü. Rü tá
 ípenabaxgü, rü norü ãaneçaxwenaama
 tá pexĩchi —nhanagürü. ³⁻⁴Rü yexguma
 ga Yuchué rü nügü namexëxë guxũma
 ga norü churaragümaxã nax ãane ya
 Áixçax íyachôöchixũçax. Rü
 nayadexechi ga 30,000 ga churaragü, rü
 chütacü yéma nanamugü. Rü
 nayaxucyxëgü rü nhanagürü nüxũ:
 —¡Mea iperüxĩnue! ¡Rü ipexĩachi rü
 norü ãaneçaxwexguama peyarücxgü!
 ¡Rü ípememare nax yima ãane gu
 pechocuxũçax! ⁵Rü ngëma togü i
 duũxũgü rü chamaxã tá yima ãaneçax
 ínayachôöchi. Rü ngëxguma yima
 ãaneçax toxçax yayixgux nax toxũ
 nadaixũçax, rü toma rü tá tibuxmü ga to
 ga ngunexũgurüxũ. ⁶Rü ngëxguma i
 nümagü rü tá towe nangëgü erü tá nagu
 narüxĩnue nax noxrirüxũ naxchaxwa
 ibuxmüxũ i yixema i Iraéutanüxũgü.
⁷Rü ngëxguma i pema rü tá peyayi i
 ngëma ípicüxgüxüwa rü yima ãane gu tá
 pichocu, erü Cori ya tóru Tupana rü
 pexna tá nanaxã ya yima ãane. ⁸Rü
 ngëxguma marü nagu pichocüxgu, rü tá
 nawa penangixichi, ngëma Cori ya
 Tupana nüxũ ixuxürüxũ. Rü ngëmaãcü
 nixĩ i pexũ chamuxũ —nhanagürü ga
 Yuchué. ⁹Rü yexguma ga Yuchué rü

inanamuãchitanü ga yema churaragü.
 Rü nümagü rü inaxĩachi rü Betéu rü
 Áixarü ngãxũmachatexegu nicüxgü ga
 Áixçaxwenaama. Notürü nüma ga
 Yuchué rü yema ínapegüxüwatama
 nanangupetüxëxë ga chütaxũ. ¹⁰Rü
 moxũãcü noxri yangunechaũxgu rü
 ínaruða ga Yuchué rü norü duũxũgũxũ
 nidaugü. Rü nhuxüchi tümapexegu naxã
 namaxã ga Iraéutanüxũgüarü ãëxgacügü
 rü ãane ga Áixçax inaxĩachi. ¹¹Rü
 guxũma ga norü churaragü rü guma
 ãaneçaxwenaama ne naxĩ rü nüxũ
 ningaicaetanü, rü wüxi ga
 ngatexüpechinüwa nayachaxãchitanü ga
 guma ãaneçaxwexgu. ¹²Rü
 nüma ga Yuchué rü ãane ga Betéu rü
 Áixarü ngãxũmachatexegu nayacüxgü
 ga to ga 5,000 ga yatügü ga guma
 ãaneçaxwexgu. ¹³Rü
 yemaacü ga Iraéutanüxũgüarü
 churaragü rü taxregu niyauxyetücumü.
 Rü yema wüxütücumü rü ãaneçaxwexgu
 toxoxwecüwagu nicüxgü, rü yema
 totücumü rü yema
 íyachaxãchitanüxüwa nayexmagü ga
 ãaneçaxwexgu. Rü yema
 chütaxũgu ga Yuchué rü nanaxüpepe
 nüxĩra yema ngatexüarü ngãxüwa
 nangu. ¹⁴Rü yexguma Iraéutanüxũgüxũ
 nadaxgux ga Áixarü ãëxgacü, rü norü
 churaragümaxã nayayi nax nügü
 nadaixũçax namaxã ga yema
 Iraéutanüxũgü ga ngatexüarü tocutüwa
 yexmagüxũ. Notürü tama nüxũ nacüçax
 rü yema togü ga Iraéutanüxũgü nax
 bexma norü ãaneçaxwexgu
 nayacüxgüxũ. ¹⁵Rü nüma ga Yuchué rü
 norü churaragümaxã nibuxmüneta. Rü
 yema nama ga chianexüwa nadaxũgu

nibuxmü naxchaxwa ga yema Áixarü churaragü. ¹⁶Rü guxüma ga churaragü ga guma ñane ga Áixcüãxgü ixīgüxü rü Yuchuéwe nangëgü. Rü yexguma Yuchuéwe nangëgü rü yema norü ñanena niyáxüetanü. ¹⁷Rü guxüma ga churaragü ga Áixcüãx rü Betéucüãx rü Iraéutanüxügüwe nangëgü, rü taxuxüma ñanewa nayaxü. Rü yema Iraéutanüxügüwe nax nangëgüxügagu rü guma ñane rü taxüema nüxna tadau rü nangeenümare ga norü ñãx. ¹⁸Rü yexguma ga nüma ga Cori ya Tupana rü Yuchuéxü nhanagürü: —¡Ëcü, cuaxruxü nüxna naxã i ngëma curü churaragü i ñanecaxwexgu icüxgüxü nax nagu nachocuxücax ya yima ñane ya Áix, erü tá cuxna chanaxã ya yima ñane! —nhanagürü ga Tupana. Rü nüma ga Yuchué rü cuaxruxü inaxã nax nagu nachocuxücax ga guma ñane. ¹⁹Rü yexguma ga yema icüxgüxü ga churaragü rü paxama ñanaxü rü guma ñanegu nachocu rü nawa nanangixichigü. ²⁰Rü yexguma nügü íyadaugü ga yema duüxügü ga Áixcüãxgü rü nüxü nadaugü ga nax ñatüxünagüétüxü ga guma norü ñane. Rü yemacax taxuwama naxüéga, yerü nüma ga Iraéutanüxügü ga noxri naxchaxwa chianexüwa buxmüchirëxü rü nügü nawoegu nax nadaiaxücax. ²¹Rü yexguma Yuchué nüxü daxgux ga yema Iraéutanüxügü ga icüxgüxü rü marü guma ñanegu nax nachocuxü rü nawa nax nangixichigüãxü, rü nügü nawoegu rü Áixcüãxmaxã nügü nadai. ²²Rü nhüxmachi ga yema Iraéutanüxügüaru churaragü ga ñanegu chocuxü rü ñnachoxü. Rü yemaacü ga

yema taxretücumü ga Iraéutanüxügü rü nügüwa tüxü naxüxëxë rü tüxü ñnayauxü. Rü guxãma tüxü nadai. ....

**Yuchué rü maxpüne ga Ebáuwa
duüxügücax nüxü nadaumatü ga
Tupanaarü mugü**

^{30,31}Rü yexguma ga Yuchué rü maxpüne ga Ebáugu rü Cori ya Iraéutanüxügüaru Tupanacax nanaxü ga wüxi ga ñmarearü guchicaxü, yema Moiché nüxü ixüxürüxü nawa ga yema mugüaru popera ga nhaxü: “¡Ëcü wüxi i ñmarearü guchicaxü naxü nawa ya nuta ya tama imexëpütägücü!” nhaxü. Rü yexguma ga yema Iraéutanüxügü rü yema guchicaxüwa nayagu ga naxünagü Tupanaarü ngüxmüxëërxü. ³²Rü yemawena ga nüma ga Yuchué rü Iraéutanüxügüpexewa gumá nutagü ga ñmare nawa ñnagucüpütagu nanaxümatü ga Tupanaarü mugü ga Moiché nüxna ãxü. ³³Rü yexguma ga guxüma ga Iraéutanüxügü norü ñëxgacügümaxã rü yema togü ga tama Iraéutanüxügü ixīgüxü ga natanüwa maxëxümaxã, rü taxregu niyauxye. Rü wüxitücumü rü maxpüne ga Ebáuwaama naxügü rü yema totücumü rü maxpüne ga Garachfüwaama naxügü. Rü yema taxretücumüaru ngãxümachatexegu nachigü ga yema chacherdótegü namaxã ga yema baü ga Tupanaarü mugüchixü. Rü yema chacherdótegü rü ñnamemaregü nax duüxügümaxã mexü naxuegügüxü. Rü guxüma ga yema naxüxü rü Moiché namaxã nüxü ixüxüãcüma nanaxü. ³⁴Rü yemawena ga Yuchué rü duüxügücax

tagaãcü nüxũ nadaumatü ga Tupanaarü mugü, rü nhuxãcü Tupana rü mexũ namaxã naxuegu i ngêma duũxũgü i naga ãnüexũ, rü chixexũ namaxã naxuegu i ngêma tama naga ãnüexũ. ³⁵Rü guxũma ga yema mugü ga Moiché nüxna ãxũ rü Yuchué nüxũ nadaumatü naxçax ga guxũma ga duũxũgü ga iyatũxũ, rü ingexũ, rü buxũgü, rü yema togü ga tama Iraéutanũxũgü ixĩgũxũ ga natanũwa maxẽxũ.

**Iraéutanũxũgũmaxã inaxũgagü ga
Gabaóücüãxgü**

9 ¹Rü gumá Etéutanũxũgũarü ãẽxgacü, rü Amuréutanũxũgũarü ãẽxgacü, rü Canaáatanũxũgũarü ãẽxgacü, rü Ferechéutanũxũgũarü ãẽxgacü, rü Ewéutanũxũgũarü ãẽxgacü, rü Yebuchéutanũxũgũarü ãẽxgacü, rü nüxũ nacuáchigagü ga yema Yericówa rü Áixwa ngupetũxũ. (Rü yema ãẽxgacũgü rü natü ga Yurdáuarü oéstege nixĩ ga naxãchiũgũxũ, rü nümaxũ rü ãnamáxpũxanexũgu rü togü rü ãnametachinũanexũgu, rü togü rü Már i Meditéraniucutügu rü nhuxmata Líbanuarü naanewa nangu.) ²Rü yexguma ga guxũma ga yema ãẽxgacũgü rü nügũmaxã nagu narũxĩnũe nax nügü nangũxẽẽgũxũçax, rü Yuchémaxã rü Iraéutanũxũgũmaxã nügü nadaixũçax. ³Notürü nüma ga Ewéutanũxũgü ga ãane ga Gabaóügu ãchiũgũxũ rü ta nüxũ nacuáchigagü ga yema Yuchué üxũ namaxã ga guma ãanegü ga Yericó rü Áix. ⁴⁻⁵Rü nagu narũxĩnũe nax nhuxãcü womũxẽẽãcũma nügü ãnapoxũgũxũ. Rü yemaçax Yuchuéxũtawa naxĩ ga nhuxre ga norü

duũxũgü ga ingauxchiruxũ, rü ingauarü chapatuáxũ, rü norü tochicaxũ ga búrutawa rü ningau. Rü norü wũchixũ rü marü nhuxgumaxũgũxũ nixĩgü, rü norü poũ rü nichúe. Rü yemagu nügü nicũxgü nax nhama yáxũwa nax ne naxĩxũrũxũ yixĩgũxũçax. ⁶Rü yexguma yema nachica ga Iraéutanũxũgü ãpegũxũ ga Yigágu ãégaxũwa nangugügu, rü Yuchuéxũ rü Iraéutanũxũgũxũ nhanagürügü: —Yáxũgũxũ i naanewa ne taxĩ rü tanaxwaxe nax tomaxã ãpexũgagũxũ nax tama yigü ãdaixũçax —nhanagürügü. ⁷Rü nüma ga Iraéutanũxũgü rü Ewéutanũxũgũxũ nangãxũgü rü nhanagürügü: —Bexmana i pemax rü torü ngaicamagutama pipegü rü nhuxãcü tá i pemaxã mexũ i ãnüwa tangugũxũ —nhanagürügü. ⁸Notürü ga nümagü rü Yuchuéxũ nangãxũgagü rü nhanagürügü: —Toma rü tá pexmexwa togü tangexmagũxẽxẽ nax pexũ tapuracũxũçax —nhanagürügü. Rü nüma ga Yuchué rü nüxna naca rü nhanagürü: —¿Texé pexĩgü i pemax? ¿Rü ngextá ne pexĩ? —nhanagürü. ⁹⁻¹⁰Rü nümagü rü Yuchuéxũ nangãxũgagü rü nhanagürügü: —Rü yáxũwa ne taxĩ, erü nachigaxũ taxĩnũe ya Cori ya perü Tupana. Rü nüxũ tacuáchiga ga yema Eyítuanewa naxũxũ, rü nhuxãcü natü i Yurdáuarü tocutüwa pexũ nangũxẽẽxũ nax penadaixũçax ga yema taxre ga ãẽxgacü ga Amuréutanũxũgũarü ga Cheú ga Eboũwa ãẽxgacü ixĩcü, rü Óyi ga Bacháũwa ãẽxgacü ixĩcü. ¹¹Rü ngẽmacax i torü ãẽxgacũgü rü tomücügü rü nhanagürügü toxũ: “¿Pewemü tá ãpinge i perü namawaxũ rü

Iraéutanüxügütanüwa ípeyadaugü, rü nhapegüxü tá nüxü: 'Rü pexmexwa togü tangexmagüxëxë rü mexü i ñüwa pemaxã tangugüchaü', nhapegü ta!" nhanagürügü toxü. ¹²Rü yexguma itaxiãchigu nax pexçax tayadauxüçax rü ga pou rü nanai, notürü i nhuxmax rü marü nichux rü nipamare. ¹³Rü yexgumarüxü ta i nhaa naxçaxmüxü ga úwachiümaxã tanaxüãcu rü nimexechichirex ga noxri itaxiãchigu, notürü i nhuxmax rü marü narügáugü. Rü ngëxgumarüxü ta namaxã nangupetü i toxchiru rü torü chapatugü, erü yáxüwama ne taxí —nhanagürügü. ¹⁴Rü nüma ga Iraéutanüxügü rü yema Gabaóücüãxgüwemüxü nangõxnetagü, notürü tama Cori ya Tupanana nacagüexíra ga taxacü tá namaxã naxüexü ga yema duüxügü. ¹⁵Rü yexguma ga Yuchué rü yema Gabaóücüãxmaxã mexü ga ñüwa nangu, rü namaxã nüxü nixu nax taxütáma nadaiaxü. Rü yema togü ga Iraéutanüxügüarü ãëxgacügü rü Tupanaégagu Yuchuerüütama mexügu yema Gabaóücüãxmaxã narüxínüe. ¹⁶Rü tamaepüx ga ngunexü ngupetüxguwena rü nüma ga Iraéutanüxügü rü nüxü nacuxgü nax norü ngaicamagutama naxãchiügüxü ga yema Gabaóücüãxgü. ¹⁷Rü yexguma ga nhuxre ga Iraéutanüxügüarü churaragü rü inaxiãchi nax yema Gabaóücüãxgüarü ñanegüçax yadaugüxüçax. Rü tamaepüx ga ngunexügu norü ñanegüwa nangugü. Rü guma norü ñanegü rü Gabaóü nixí, rü Queafíra nixí, rü Berúchi nixí rü Quiriáchi-Yearíü nixí. ¹⁸Notürü nüma ga Iraéutanüxügü rü tama yema

Gabaóücüãxgüxü nadai yerü yema norü ãëxgacügü rü Cori ya Iraéutanüxügüarü Tupanaégagu nüxü nixugüe nax taxütáma nax nadaiaxüçax. Rü yemaçax ga Iraéutanüxügü ga duüxügü rü tama norü ãëxgacügümaxã nataãxëgü, rü nachigagu nidexagü. ¹⁹Notürü nümagü ga yema ãëxgacügü rü nhanagürügü: —Toma rü Cori ya tórü Tupanaégagu namaxã nüxü tixu nax taxütáma tanadaixü. Rü ngëmacax i nhuxmax rü taxucürüwa tanadai. ²⁰Rü nüé namáxë, erü ngëxguma chi taxüchima tayanguxëëgu i ngëma Tupanamaxã nüxü tixuxü rü nüma ya Tupana rü tomaxã chi nanu —nhanagürügü. ²¹Rü yemaacü ga yema ãëxgacügü ga Iraéutanüxügü rü norü duüxügümaxã nüxü nixu nax tama nadaiaxüçax ga yema Gabaóücüãxgü. Notürü nüma ga Iraéutanüxügü rü norü dexáaru tooxüwa rü üxüaru tooxüwa nanapuracüexëxë. Rü yemaacü tama nanadai ga yema Gabaóücüãxgü. ....

**Amuréutanüxügüxü narüporamae
ga Iraéutanüxügü**

10 ^{1,2}Rü Adonichedé ga Yerucharéüaru ãëxgacü nüxü naxínü ga nhuxácü Yuchué rü Áixü narüporamae, rü nayamaç ga norü ãëxgacü rü nayanaxoxëxë ga norü ñane. Rü yexgumarüxü ta nüxü naxínü ga nhuxácü Yericóxü narüporamae rü nayamaç ga norü ãëxgacü. Rü nhuxüchi nüxü nacuáchiga nax Gabaóücüãxgü rü Iraéutanüxügümaxã mexü ga ñüwa nangugüxü nax tama namaxã nügü nadaiaxüçax. Rü yemaçax ga nüma ga

Yerucharéúarü ãëxgacü rü poraãcü namuũ yerü Gabaóü rü wüxi ga ãane ga taxũne rü porane ga Áíxarü yexera ixĩxũne nixĩ, rü norü duũxũgü rü nipora rü tama namuũewaxe. ³Rü yemaçax ga nüma ga Adonichedé rü yéma namuga naxçax ga Yoábeũ ga ãane ga Ebróúarü ãëxgacü, rü Pireáũ ga ãane ga Yamúchiarü ãëxgacü, rü Yafía ga ãane ga Láquiarü ãëxgacü, rü Debí ga ãane ga Egrúúarü ãëxgacü. ⁴Rü nhanagürü: —¡Nua pexĩ nax choxũ peyarüngũëëgũxũçax nax Gabaóücüãxgũmaxã yigü idaixũçax! Yerü Yuchuémãxã rü guxũma ga Iraéutanüxũgüarü ãëxgacügũmaxã mexũ ga ãnũwa nangugüe nax tama nügü nadaixũçax —nhanagürü. ⁵Rü yemaçax ga yema 5 ga ãëxgacügü ga Amuréutanüxũgü ga Yerucharéúarü ãëxgacü, rü Ebróúarü ãëxgacü, rü Yamúchiarü ãëxgacü, rü Láquiarü ãëxgacü, rü Egrúúarü ãëxgacü, rü wüxigu naxítaquexe. Rü norü churaragũmaxã Gabaóúarü ãaneçax inaxĩãchi nax namãxã nügü nadaixũçax. ⁶Rü yemaçax ga yema Gabaóücüãxgü rü Yigáwa ga Yuchuéxütawa namugagü, rü nhanagürügü: —¡Tauxũ ipexoexũ nax toxũ peyarüngũxẽëxũ i toma i perü puracütanüxũ nax tixĩgũxũ! ¡Rü paxa nua pexĩ nax toxũ peyarüngũxẽëxũ rü toxũ ípepoxũxũçax! Erü guxũma i ngẽma ãëxgacügü i Amuréutanüxũgü i maçxpũneanecüãxgü rü wüxigu toxçax naxítaquexe nax toxũ nadaixũçax —nhanagürügü. ⁷Rü yexguma ga Yuchué rü Yigáwa inaxũãchi namãxã ga guxũma ga norü churaragü. ⁸Rü nüma ga Cori ya Tupana rü nhanagürü nüxũ:

—¡Tauxũ i nüxũ cumuũxũ! Erü chama rü tá cuxmexgu chanayixẽë i ngẽma Amuréutanüxũgü. Rü bai tá i wüxi i cuxũ rüporamaexũ —nhanagürü. ⁹Rü Yigáwa inaxũãchi ga Yuchué namãxã ga norü churaragü, rü chütacü inixũ. Rü yemaacü Amuréutanüxũgüxũ ãnayabaixgü rü nanadai. ¹⁰Rü nüma ga Cori ya Tupana rü Iraéutanüxũgüpeçewa poraãcü yema Amuréutanüxũgüxũ namuũexẽë. Rü yemaçax ga Yuchuéarü churaragü rü ãane ga Gabaóügu nanadai ga muxũma. Rü nhuxũchi Béchi-Orúúarü namagu nawe ningẽxũtanü ga yema ibuxmũxũ. Rü nayadaietanü ga yema Amuréutanüxũgü nhuxmata ãanegü ga Achéca rü Machédawa nangugü. ¹¹Rü yexguma Iraéutanüxũgüchaxwa yabuxmügu ga yema Amuréutanüxũgü nawa ga yema tuãchixũ ga Béchi-Orúúwa daxũ, rü nüma ga Cori ya Tupana rü ixãpütaxũ ga gauxũ naétügu nayixẽë. Rü Iraéutanüxũgü daixũarü yexera yema gauxũmaxã nayue ga Amuréutanüxũgü. ¹²Rü yexguma nüma ga Cori ya Tupana rü Iraéutanüxũgümexëgu nayixẽëgu ga yema Amuréutanüxũgü, rü nüma ga Yuchué rü duũxũgüpeçewa Cori ya Tupanamãxã nidexa rü nhanagürü: —Pa Tupanax, chanaxwaxe i ícuyachaxãchixẽëxũ ya uãxcü Gabaóúétüwa. ¡Rü ngëxgumarüxũ ta ya tauemacü rü íyachaxãchixẽë i Ayaróúarü ngatexũétüwa! —nhanagürü. ¹³Rü gumá uãxcü rü gumá tauemacü rü yéma nayachaxãchigü nhuxmata ga Iraéutanüxũgü norü uanügũxũ nadai. Rü ngẽmacax i Yacháarü poperawa rü

nhanagürü: “Rü yimá üaxcü rü wixgutaax 24 ora ninge ga nax tama yanaxücuxü”, nhanagürü. ¹⁴Rü yemaacü Tupana ínayachaxächixêxê ga üaxcü rü tauemacü nagagu ga wüxi ga yatüarü yumüxê. Rü úpaacü rü taguma yemaacü nangupetü, rü woo nawena ga yema rü taguma yemaacü nangupetü yerü woetama Iraéutanüügüétiwa naxü ga Tupana.

.....

⁴⁰Rü Yuchué rü norü churaragümaxã nanadaiäcu ga guxüma ga yema nachixüanegü. Rü nüxü narüporamae ga yema äëxgacügü ga máxpüxanewa yexmagüxü, rü yema ínachianexüwa yexmagüxü, rü yema ínadóxonexüwa yexmagüxü, rü yema máxpúnearü tuächixüwa yexmagüxü. Rü yemaacü nanadai ga guxüma ga yema duüxügü. Rü bai ga wüxi ga íyaxüxü yema Tupana namaxã nüxü ixuxürüxü.

⁴¹⁻⁴²Rü yemaacü wüxicana guxüma ga yema äëxgacügüxü nadai rü nanapu ga guxüma ga norü naanegü ga Cadé-Banéawa ínaxügü rü nhüxmata Gáchawa nangu, rü Gochéüwa ínaxügü rü nhüxmata Gabaóüwa nangu. Yerü woetama Iraéutanüügüétiwa naxü ga Tupana. ⁴³Rü yemawena ga Yuchué rü guxüma ga norü churaragümaxã rü ínapegüxüçax nawoegu ga Yigáwa.

.....

Carébiarü naane

14 ⁶Rü yema Iraéutanüügü ga Yudátücumüwa ügüxü rü Yigáwa naxí nax Yuchuémaxã yanadexagüxüçax. Rü nüma ga Carébi ga Chenécheutanüwa ücü ga Yefúne

nane, rü Yuchuéxü nhanagürü: —¡Nüxna nacuaçächi ga yema ore ga Cori ya Tupana norü duü ga Moichémaxã nüxü ixuxü ga tachiga ga chianexü ga Cadé-Banéawa! ⁷Rü chama rü 40 ga taunecü choxü nayexma ga yexguma Moiché Cadé-Banéawa choxü imuächigu nax chayangügüçax ga nhama Canaãane. Rü yexguma chatáegugu rü meama namaxã nüxü chixu rü nhachagürü nüxü: “Rü ngëma naane rü name rü natauxcha nax nagu ichocuxü”, nhachagürü nüxü. ⁸Notürü ga yema togü ga chamücügü rü nüxü nixu nax naxäücümaxü, rü yemaacü duüxügüxü namuüexêxê, rü yemaçax ínayaxoetanüächi ga nagu nax nachocuxü ga nhaa naane. Notürü ga chama rü tama nüxü icharüngüma ga Tupanaarü uneta rü nagu charüxínüecha. ⁹Rü yexguma ga nüma ga Moiché rü meama chamaxã naxüga rü nhanagürü choxü: “Yema naane ga nawa cunguxü rü cuxrütátama nixí rü cutaagüarü tá nixí, erü aixcuma naga cuxínü ya tóru Cori ya Tupana”, nhanagürü. ¹⁰Rü nhüxmax rü marü 45 ga taunecü nangupetü nax Cori ya Tupana rü Moichémaxã nüxü yaxuxü ga yema ore ga yexguma ínachianexüwa iyexmagügu. Rü yema chamaxã ínaxunetaxüçax rü nhüxmax rü ta chamaxü woo 85 ya taunecü choxü ngëxmaxü. ¹¹Rü nhüxmax rü ta chapora yexguma Moiché nhaa naanearü ngügüwa choxü muxürüütama, rü yexgumarüütama choxü natauxcha i nhüxmax nax ichaxüächixü nax daiwa chaxüxü. ¹²Rü ngëmacax i nhüxmax rü cuxna naxçax chaca nax choxna

cunaxãxũcax i ngẽma naane i
 maxpũneáxũ ga nũmatama ga Cori ya
 Tupana chamaxã namaxã ixunetaxũ nax
 choxna naxãaxũcax. Rũ cumax, Pa
 Yuchuéx, rũ meama nũxũ cucuax nax
 nhuxmax rũ ta nangexmagũxũ i ngẽma
 nataagũ ga guma Enáqui ga taxũchicũ
 rũ máchanexũchicũtanũxũ. Rũ ngẽma
 norũ ãnegũ rũ nita rũ meama
 ãnapoxegugũ. Notũrũ i chamax rũ nũxũ
 chacuax nax Cori ya Tupana rũ tá choxũ
 nangũxẽxũ nax ngẽma ãnawoxũãxũcax,
 yema chamaxã nũxũ yaxuxũrũũtama
 —nhanagũrũ ga Carébi. ¹³Rũ yexguma
 ga nũma ga Yuchué rũ Tupanaégagu
 mexũ Carébimaxã naxuegu. Rũ nũxna
 nanaxã ga Ebróũarũ naane nax noxru
 yixĩxũcax rũ nataagũarũ yixĩxũcax. ¹⁴Rũ
 yemaacũ nixĩ ga Ebróũarũ naane ga
 Carébiarũ yixĩxũ, rũ nhuxmax rũ ta rũ
 nataagũarũ yixĩxũ. Yerũ nũma ga Carébi
 rũ aixcuma Cori ya Iraéutanũxũgũarũ
 Tupanaga naxĩnũ.

.....

Iraéutanũxũgũmaxã nidexa ga Yuchué

23 ¹Rũ mucũma ga taunecũ
 nangupetũ nax Tupana rũ
 Iraéutanũxũgũxũ nangũxẽxũ nax norũ
 uanũgũxũ naporamaegũxũcax. Rũ
 yexguma ga Yuchué rũ marũ naya. ²Rũ
 nũma ga Yuchué rũ guxũma ga
 Iraéutanũxũgũarũ ãẽxgacũgũcax
 nangema. Rũ yema
 wũxitũcumũchigũarũ ãẽxgacũgũcax
 nangema, rũ yema ãẽxgacũgũ ga
 guxchaxũgũarũ mexẽeruũcax nangema,
 rũ yema churaragũerugũcax rũ ta
 nangema. Rũ nhanagũrũ nũxũ: —Marũ

chipa erũ marũ chaya. ³Pema rũ marũ
 nũxũ pedau ga yema naxũxũ ga Cori ya
 Tupana ga yexguma nadaiãgu ga yema
 duũxũgũ ga perũ uanũgũ ixĩgũxũ. Yerũ
 nũma ga Cori ya Tupana rũ peéũwa
 naxũ. ⁴Chama rũ wũxitũcumũchigũna
 chanaxã ga yema naane ga nagu
 pinguchigũxũ. Rũ tama yema naane ga
 marũ penapuxũica nixĩ ga pexũ
 chinũxũ, notũrũ namaxã chanangauxẽxẽ
 i ngẽma naane i taxũta penapuxũ i natũ
 i Yurdãũwa naxũgũ i léstewa, rũ
 nhuxmata Már i Mediterãniwa nangu i
 oéstewaama. ⁵Rũ ngẽma duũxũgũ i
 nhuxmax ngẽma naanegu ãchiũgũxũ, rũ
 Cori ya Tupana rũ tá nawa ãnanawoxũ.
 Rũ pema rũ tá pegũxũ penayaxu ngẽma
 Cori ya Tupana nũxũ ixuxũrũxũ. ⁶¡Rũ
 mea peyanguxẽxẽ i ngẽma mugũ i
 Moichéarũ poperagu ũmatixũ! ¡Rũ
 ngẽma naxũmatixũãcũ nagu pemaxẽ!
⁷¡Rũ taxũtãma namaxã pexãmaxgũ rũ
 pexãtegũ i ngẽma togũ i duũxũgũ i
 nhuxmax rũ ta petanũgu ãchiũgũxũ! ¡Rũ
 taxũtãma norũ tupanaxũ pecuaxũxũgũ,
 rũ bai tá i naga pexĩnũexũ, rũ bai tá i
 norũ tupanaéga penaxuxuchixũ, rũ bai
 tá i norũ tupanaégagu mexũ pexueguxũ!
⁸¡Rũ nhuxmarũũtama rũ guxũgutãma
 Cori ya tórũ Tupanawe perũxĩ! ⁹Rũ
 nũma ga Cori ya Tupana rũ marũ
 pepexewa ãnanawoxũãcũ ga ãnegũ ga
 itaxũne rũ iporane. Rũ nhuxmata
 nhama i ngunexũwa nangu rũ taxũema
 pexũ tarũporamae. ¹⁰Rũ wũxĩetama i
 pema rũ pexũ natauxcha nax 1,000 i
 duũxũgũxũ nax pibuxmũxẽxũ, erũ Cori
 ya perũ Tupana rũ peéũwa naxũ rũ
 pexcax nũgũ namaxã nadai, yema
 nũmatama pemaxã inaxunetaxũrũxũ.

¹¹¡Rü pexuãxëgü rü pegüna pedaugü i perü maxüwa nax tama nüxü iperüngümaexüçax ya tóru Cori ya Tupana! ¹²⁻¹³Rü chama rü chanaxwaxe i nüxü nax pecuáxü rü ngëxguma tá Tupanana pexigachigu rü nhaa duüxügü i petanüwa ngëxmagüxümaxã pexãmüçügu, rü namaxã pexãmaxgügu, rü pexãtegügu, rü nüma ya Cori ya perü Tupana rü taxütãma pexü narüngüxë nax ípenawoxüxüçax i ngëma duüxügü i petanüwa ngëxmagüxü. Rü nüma ya Tupana rü perü guxchaxüruxü tá nayaxigüxëxë i ngëma duüxügü nax ngëmaäcü naxmexgu peyixüçax. Rü ngëmaäcü nhama texé pexçaxwena nacuaixçaxürüxü tá nixí nhuxmatáta taxütãma petanüwa íyaxü nawa i nhaa mexü i naane ya tóru Cori ya Tupana pexna äxü. ¹⁴Chama rü marü paxa tá chayü. Notürü naxüpa nax chayuxü rü chanaxwaxe i meama nüxna pecuaxächie rü Cori ya Tupana rü marü nayanguxëxë ga guxüma ga yema pemaxã nüxü yaxuxü. Rü bai ga wüxi ga yema norü uneta ga nüxü naxüpetüxü ga tama yanguxëëxü. ¹⁵⁻¹⁶Notürü ngëxgumarüxü nax yanguxëëaxü i guxüma i ngëma mexü ga pemaxã inaxunetaxü, rü ngëxgumarüxü tá ta pexçax ínananguxëxë i naguxüraüxü i guxchaxü i ngëxguma tama aixcuma naga pexinüegu i ngëma uneta ga pemaxã nüxü yaxuxü. Rü ngëxguma to i tupanantagu perüxinüegu rü naxçax pemaxëgu, rü nüma ya Cori ya Tupana rü tá pemaxã nanu, rü paxaxüchi tá pexü inayarüxoxëxë nawa i nhaa naane

i mexü i nüma pexna naxãxü. Rü bai tá ya wüxie ípeyaxüächi —nhanagürü ga Yuchué.

Yuchué rü duüxügüxü naxucuxë rü nüxü narümoxë

24 ¹⁻²Rü yexguma ga Yuchué rü Chiquéügu nanangutaquexëxë ga guxüma ga duüxügü ga Iraéutanüxügü, wüxigu namaxã ga yema wüxitücumüchigüari äëxgacügü ga yaxguãxgü, rü äëxgacügü ga guxchaxüari mexëëruxü, rü yema churaragüari äëxgacügü. Rü yéma Tupanapexewa nhanagürü: —Yimã tóru Tupana i yixema i Iraéutanüxügü rü nhanagürü: “Nüxcüma ga nüma ga Terã rü nanegü ga Abraãü rü Naó ga perü oxigü ixigüci, rü taxtü ga Eufrátcutügu naxächüügü. Rü yéma nixí ga togü ga tupanaxü yacuaxüügüxü. ³Notürü ga chama ya Tupana rü yéma taxtü ga Eufrátcutüwa chanayaxu ga Abraãü, rü Canaãanegu chayaxügüchigüxëxë. Rü yéma nixí ga nane ga Isáqui nüxna chanamuxü nax yemaacü yamuxüçax ga nataagü. ⁴Rü Isáquina chanamugü ga taxre ga nane ga Yacü rü Echaü. Rü Echaúna chanaxã ga naane ga máxpüxanëxü ga Cheígu äëgaxü. Notürü ga Yacü rü nanegü rü Eyítuanëwa naxí. ⁵Rü yexguma ga chama ga Tupana rü Eyítuanëwa chanamu ga Moiché rü Aróü. Rü chanadai ga yema Eyítuanecüãxgü rü nhuxmata naxmëxwa pexü íchanguxüxëxë. ⁶Rü yexguma perü oxigü Eyítuanëwa íchoxügu rü nüma ga Eyítuanecüãxgüari churaragü rü tûmawe nangëgu namaxã ga norü

cowarugü, rü naweũgü ga cowaru itügüne, rü nhuxmata Már i Dauchiũxüwa nangugü. ⁷Rü nüma ga perü oxigü rü chauxcax nacagü, rü yemaçax ga naweama rü chanaxëanexëxë naxchaçwa ga Eyítuanecüãxgü. Rü yexgumarüxü ta chanaxü nax már naétügu inhaxüchiũxüçax ga yema Eyítuanecüãxgü nax yexma nayixüçax. Rü pematama nixí i nüxü pedauxü ga yema chaxüxü ga yexguma. Rü nhuxüchi ga pemax ga Iraétanüxügü rü yema ínachianexü ga taxúema íxãpataxüwa peyexmagü mucüma ga taunecü. ⁸Rü yemawena nixí ga pexü chichocuxëexü nawa ga yema naane ga Amuréutanüxügü nawa yexmagüxü ga natü ga Yurdáuarü tocutüwa. Rü nüma ga Amuréutanüxügü rü pemaxã nügü nadai, notürü ga chama rü pexü charüngüxëë nax nüxü perüporamaegüxüçax rü pexmexëgu nayixüçax. Rü yemaacü penayaxu ga yema naane. ⁹Rü nüma ga Baráqui ga Chipú nane ga guma Moábianarü ãëxgacü rü pemaxã nügü nadai. Rü nüma ga Baráqui rü Baraáu ga Beú nanecaç nangema nax chixexü pemaxã naxueguxüçax. ¹⁰Notürü ga chama ya perü Tupana rü nüxna chanachüxu ga Baraáu nax chixexü pemaxã naxueguxüçax. Rü yemaacü peétüwa chachogü. ¹¹Rü yemawena ga pema rü pichoü nawa ga yema natü ga Yurdáü nhuxmata Yericóarü íanewa pengugü. Rü yema duũxügü ga guma íanegu áchiũgüxü rü pemaxã nügü nadai. Rü yexgumarüxü ta ga yema duũxügü ga Amuréutanüxügü, rü Ferechéutanüxügü,

rü Canaátanüxügü, rü Etétanüxügü, rü Yerguechéutanüxügü, rü Ewétanüxügü, rü Yebuchéutanüxügü rü pemaxã nügü nadai. Notürü ga chamaçax, rü pexü charüngüxëë nax nüxü perüporamaegüxüçax. ¹²Rü tama pema nixí ga perü taragümaxã rü perü würagümaxã nüxü perüporamaexü ga yema taxre ga ãëxgacügü ga Amuréutanüxügüarü. Notürü chama nixí ga yema chanamugüxü ga máxegü nax namüexüçax rü yabuxmüxüçax naxüpa nax yema pengugüxü. ¹³Rü chama rü marü pexna chanaxã ga naanegü ga tama pema pexüxü, rü íanegü ga tama pema pexügüne. Rü nhuxmax rü yimagu pexãchiũgü, rü penangõxgü i úwagü rü oríwagü ga tama pema ipetogüxü, nhanagürü ga Tupana. ¹⁴Rü nüma ga Yuchué rü nhanagürü ta: —Guxüma i ngëma pemaxã nüxü chixuxüçax rü name nixí i mea Cori ya Tupanaga pexínüexü rü noxrütama ngúchaü pexüxü. Rü name nixí i nüxna pexíngachixü i ngëma nüxcüma ga perü oxigüarü tupanagü ga taxtü ga Eufrátécütüwa rü Eyítuanewa nüxü yacuaxüũgüxü. ¹⁵Notürü ngëxguma tama Cori ya Tupanawe perüxixchaũgux rü nhuxmatama nüxü pexu i taxacürü tupanawe tá perüxixü, rüçxna ngëma tupanagü ga nüxcüma ga perü oxigü nüxü icuaxüũgüxü ga taxtü ga Eufrátécütüwa, rüçxna ngëma norü tupananetagü i Amuréutanüxügü i nhaa naanegu áchiũgüxü! Notürü i chamaçax, rü chauxacügü rü Cori ya Tupanawe tá nixí i tarüxixü —nhanagürü ga Yuchué. ¹⁶Rü yexguma ga nüma ga duũxügü rü nhanagürügü: —Tagutáma nüxna

tixígachi ya tórü Cori ya Tupana, rü bai tá i nhuxgu togümare i tupanagüwe tarüxixü. ¹⁷Yerü nüma nixí ya tórü Cori ya Tupana ga tüxü ínanguxüxëxü naxmexwa ga yema Eyítuanecüãxgü. Rü nüma nixí ga tapexewa naxüãxü ga yema muxüma ga mexügü ga noxrütama poramaxã naxüxü. Rü nüma nixí ga tüxna nadauxü rü tüxü ínapoxüxü nüxna ga tórü uanügü ga yexguma norü naanewa ichopetügu. ¹⁸Rü nüma ga Cori ya Tupana nixí ga tapexewa ínawoxüãxü ga Amurétanüxügü rü yema togü ga duüxügütücümügü ga nhaa naanegu ächiügüxü. Rü ngëmacax tá nawe tarüxí, erü nüma nixí i tórü Tupana yixixü —nhanagürügü. ¹⁹Notürü ga nüma ga Yuchué rü duüxügüxü nangãxü rü nhanagürü: —Pema rü taxütáma pexü natauxcha nax Cori ya Tupanaarü ngúchañ pexügüxü, erü nüma ya Tupana rü naxüüne rü poraäcü nüxü tachuxu. Rü taxütáma pemaxã yaxna naxínü ega tama naga pexínüegu rü chixexü pexügügu. ²⁰Rü ngëxguma tá nüxna pexígachigu rü togü i tupanagüwe perüxixgu, rü nüma ya Cori ya Tupana rü tá pemaxã nanu rü tá pexü napoxcue rü tá pexü nayarüioxëxë woo mucüma ga taunecügu mea pexna nax nadauxü —nhanagürü ga Yuchué. ²¹Rü nüma ga duüxügü rü nanangãxü rü nhanagürügü: —Toma rü tagutáma nüxna tixígachi ya Cori ya Tupana, rü aixcuma norü ngúchañ tá taxügü —nhanagürügü. ²²Rü yexguma ga nüma ga Yuchué rü nhanagürü: —Nhuxma rü pematama nixí i nüxü pexuxü nax aixcuma tá norü ngúchañ pexügüxü ya

Cori ya Tupana —nhanagürü. Rü nüma ga duüxügü rü nanangãxü rü nhanagürügü: —Ngëmacüx, tomatama nixí i nüxü tixuxü rü nagu tarüxínüexü nax aixcuma Coriwe tarüxixü —nhanagürügü. ²³Rü yexguma ga nüma ga Yuchué rü nhanagürü: —¡Ëcü ípenawogü i ngëma togü i tupanenetachicünaxãgü i petanüwa ngëxmagüxü, rü aixcuma naxçax pewoegu ya yimá Cori ya tórü Tupana ya yixema i Iraétanüxügü! —nhanagürü. ²⁴Rü nüma ga duüxügü rü nanangãxü rü nhanagürügü: —Toma rü aixcuma tórü Cori ya Tupanaarü ngúchañ tá taxügü, rü ngëma tomamaxã nüxü yaxuxü rü tá tanaxü —nhanagürügü. ²⁵Rü yema ga ngunexügutama rü Chiquéuarü íanewa, rü nüma ga Yuchué rü duüxügümaxã wüxigu Tupanamaxã inaxügae nax guxügütáma naga naxínüexüçax. Rü nhuxüchi yema duüxügümaxã nüxü nixu ga Tupanaarü mugü rü norü ucuxëgü. ²⁶Rü guxüma ga yema mugü ga duüxügümaxã nüxü yaxugüxü, rü nanaxümatü nagu i Tupanaarü mugüpane. Rü yemawena ga Yuchué rü nanayaxu ga wüxi ga tacü ga nuta rü yema carabáyu ga Tupanapataciwawa rüxüxütüügu nayaxü. ²⁷Rü guxüma ga yema duüxügümaxã nüxü nixu rü nhanagürü: —Daa nutawa tá nixí i nüxna pecuaxächieüxü i guxüma i ngëma Cori ya Tupana pemaxã nüxü ixuxü. Rü ngëxgumarüxü ta rü daatama nuta nixí ya cuaxruxü ixücü i ngëxguma pema rü taxütáma peyanguxëxgu i ngëma Tupanamaxã nüxü pexuxü —nhanagürü ga Yuchué. ²⁸Rü yemawena ga nüma ga

Yuchué rü ínayamugü ga yema duñxügü
nax wüxichigü norü naanecax
nawoeguxñcax.

Yuchuéarü yuxchiga

²⁹Rü yemawena rü noxre ga
ngunexügü namaxü ga Yuchué ga
Núu nane ga Tupanaarü duñ. Rü
nayu ga yexguma 110 ga taunecü
nüxü yexmagu. ³⁰Rü norü
naanegutama nayataxgü ga
Tima-Chéaraarü ñanewa. Rü yima ñane

rü Efraíarü naanearü
máxpüxanexüwa nangexma rü
Gaáxarü máxpúnearü nórciwa naxü.
³¹Rü yexguma Yuchué maxñxgu rü
núma ga yema Iraéutanüxügü rü mea
Cori ya Tupanaga naxñüe. Rü woo
ga Yuchuéwena rü mea naga naxñüe
ga yexguma tauta nayueyane ga
yema Iraéutanüxügüarü yaxguñxgü
ga nüxü icuáxü ga guxüma ga yema
Cori ya Tupana nüxcüma naxcax üxü.
.....